

STRATEGISCHE ADVIESRAAD

INTERNATIONAAL
VLAANDEREN

Flemish Foreign Affairs Council

**MEMORANDUM:
EEN VLAAMSE REGERING
MET EEN OPEN BLIK
OP DE WERELD**

April 2009

**MEMORANDUM:
EEN VLAAMSE REGERING MET EEN OPEN BLIK OP DE WERELD**

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: de 'SARiV' of de 'Raad') werd op 19 oktober 2007 opgericht door de Vlaamse Regering om haar advies te verlenen over alle beleidsmateries met betrekking tot het Vlaams buitenlands beleid, het internationaal ondernemen, ontwikkelings-samenwerking en toerisme. De SARiV bestaat uit vertegenwoordigers van het brede Vlaamse middenveld en een aantal Vlaamse experts op het vlak van het internationaal beleid.

De Raad wil met dit memorandum een aantal voorstellen formuleren voor de onderhandelaars van de politieke partijen die het nieuwe regeerakkoord na de Vlaamse verkiezingen van juni 2009 zullen schrijven. Na een aantal algemene strategische aandachtspunten voor het gehele beleidsdomein internationaal Vlaanderen, formuleert de Raad een aantal voorstellen per beleidsveld.

De SARiV engageert zich ook tot het leveren van een bijdrage aan de beleidsnota van de toekomstige minister bevoegd voor het beleidsdomein internationaal Vlaanderen en wil graag systematisch en zo vroeg mogelijk betrokken worden bij de bepaling van het Vlaams internationaal beleid.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

Brussel, 3 april 2009

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter

Freddy Evens
Secretaris

1. Algemene strategische aandachtspunten voor het beleidsdomein internationaal Vlaanderen

1. De Vlaamse Regering moet een **hoog ambitieniveau** aan de dag leggen voor haar internationaal beleid. Zij dient zich ervan bewust te zijn dat quasi alle domeinen van 'binnenlands' beleid voortdurend in interactie staan met Europese en internationale beleidsontwikkelingen, en van de noodzaak hieraan bestuurlijke consequenties te verbinden en hierbij zelf het subsidiariteitsbeginsel intern toe te passen door de lokale besturen te betrekken als partners in beleid. Ze dient bij de ontwikkeling en uitvoering van haar beleid ter zake in te zetten op integratie, coherentie en duurzaamheid.
2. In het kader van Beter Bestuurlijk Beleid is het aangewezen dat het beleidsdomein internationaal Vlaanderen wordt toegewezen aan één minister. Bij vele andere Europese regio's wordt deze bevoegdheid uitgeoefend door de minister-president. De minister zorgt voor een **coherente aansturing** van het beleidsdomein, zijn diensten en de vertegenwoordigers in het buitenland. De **globale keuzen** voor het internationaal optreden, de keuze van de partnerlanden en prioritaire sectoren worden onder leiding van de bevoegde minister voor het internationaal beleid gemaakt, onderschreven door de individuele ministers en vertaald naar hun eigen beleidsdomein.
3. De minister bevoegd voor internationaal beleid bewerkstelligt tevens de nodige **synergieën** tussen de beleidsvelden (buitenlands beleid, internationaal ondernemen, ontwikkelingssamenwerking en toerisme). Voor de beleidsvelden toerisme en internationaal ondernemen is het van cruciaal belang om af te stemmen met het Vlaams economisch en innovatiebeleid.
4. De Vlaamse Regering dient in al haar beleidsdomeinen een bijzondere inspanning te leveren voor het **imago** van Vlaanderen in het buitenland en bij de internationale gemeenschap aanwezig in Brussel en Vlaanderen. Ze voorziet de nodige middelen voor een actief en doeltreffend promotie- en communicatiebeleid.
5. De Vlaamse Regering heeft met haar Pact Vlaanderen 2020 een belangrijke stap gezet om van Vlaanderen tegen 2020 een topregio te maken. Zij dient dit pact uit te voeren met voldoende aandacht voor het

internationale luik, zoals uitgewerkt tijdens het Atelier “internationalisering”. Een langetermijnvisie op o.m. het toeristische potentieel, een solidaire en duurzame ontwikkelingssamenwerking met reële meerwaarde, de mobiliteit van studenten, docenten en onderzoekers, de internationalisering van het onderwijs en het internationaal cultuurbeleid moet het geheel schragen .

6. Het Belgisch buitenlands beleid moet een **beleid van de gehele federatie** worden, waarbij de deelstaten volwaardig hun rol spelen. Bij een verdere staatshervorming moet het principe *in foro interno, in foro externo* principieel gehandhaafd blijven. Vlaanderen neemt zijn verantwoordelijkheid op voor de activering van het intern Belgisch overleg, een beter functioneren van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid en een complementair optreden in het buitenland en in het kader van de internationale instellingen. De samenwerkingsakkoorden met betrekking tot de Europese Unie, de internationale organisaties en de vertegenwoordigers in het buitenland dienen te worden aangepast aan de federale institutionele realiteit.
7. Vlaanderen moet het **Europees voorzitterschap** van ons land in 2010 aangrijpen om actief deel te nemen aan de Europese besluitvorming door een ambitieuze programmering, een verdere versterking van zijn EU-diensten, acties voor het vergroten van het draagvlak voor de Europese integratie bij de Vlamingen en gerichte activiteiten die de visibiliteit van Vlaanderen ten goede komen.
8. De Vlaamse Regering tracht optimaal het potentieel te benutten dat het vernieuwde Benelux-Verdrag voor Vlaanderen biedt en opteert voor een proactieve samenwerking van de Benelux-landen in de context van de Europese Unie en andere internationale organisaties.

2. Strategische aandachtspunten per beleidsveld

2.1. Buitenlands beleid

9. Vlaanderen is een betrouwbare partner die zijn engagementen nakomt. Het bouwt zijn relaties met de buurlanden, de huidige en toekomstige EU-lidstaten (o.m. Westelijke Balkan) en een selecte groep van landen elders in de wereld verder uit. Het zet daartoe actief in op het gebruik van zijn verdragsrecht en is aanwezig in zijn partnerlanden via Vlaamse vertegenwoordigers voor het behartigen van de samenwerking en de economische relaties.
10. De Vlaamse Regering kiest voor een brede invulling van de **Vlaamse diplomatie**. Naast het verfijnen van het bestaande netwerk van politieke en economische vertegenwoordigers, zet het in op de uitbouw van culturele en publieksdiplomatie. Vlaanderen staat op cultureel vlak in vele domeinen aan de top, maar dient deze positie ook internationaal uit te spelen. Via een actieve publieksdiplomatie kan het draagvlak voor het buitenlandse optreden worden vergroot en de acties en het netwerk van elke Vlaamse burger, instelling of organisatie met interessante buitenlandse contacten of projecten worden gevaloriseerd.
11. Vlaanderen voert een actief internationaal communicatie- en promotiebeleid om het imago en de troeven van Vlaanderen uit te dragen zowel naar de internationale gemeenschap in eigen land alsook naar het buitenland.
12. Wat de internationale organisaties betreft, dient Vlaanderen een strategische reflectie te houden over prioritaire organisaties, de institutionele positie die het hierin bekleedt of wil bekleden en de instrumenten die het wil ontwikkelen om zijn rol en invloed in deze organisaties te versterken. Het instrumentarium voor het internationaal optreden wordt verder uitgebouwd. De samenwerking met internationale organisaties via trustfondsen wordt verder gezet en waar mogelijk wordt de aanwezigheid van Vlamingen in deze organisaties ondersteund, uitgebreid (vb. door middel van jongerenstages en junior professional officers) en samenwerking met hen gestimuleerd.

13. De Vlaamse Regering draagt actief bij tot het bepalen van de prioriteiten en beleidskeuzen van het Belgisch buitenlands beleid.
14. Omdat het Europese beleidsniveau in toenemende mate een impact heeft op het Vlaamse beleid, dient de Vlaamse overheid samen met het Vlaams Parlement verder te investeren in een **proactieve opvolging van het Europees beleid**. Het bouwt de overlegkaders verder uit, maakt impactanalyses van ontwerpen van nieuwe Europese regelgeving en zorgt ook voor een correcte en snelle omzetting ervan naar Vlaams recht. Ze communiceert op transparante wijze over haar Europese beleidskeuzen.
15. De inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon zal nieuwe structuren en een besluitvormingskader met zich brengen, waarbij het klassieke Europees interinstitutionele evenwicht wijzigt. Vlaanderen moet hiermee rekening houden en dit vertalen naar de wijze waarop het zelf wil inspelen op de Europese besluitvorming.
16. De Vlaamse Regering heeft aandacht voor het Europees extern beleid dat verder moet uitgebouwd worden om de rol van de Unie als wereldactor te versterken en neemt dit als leidraad voor haar eigen beleid.

2.2. Internationaal ondernemen

17. De Vlaamse Regering moet haar **instrumentarium** om het **internationaal ondernemen** te stimuleren, beter integreren binnen het globaal kader van het bevorderen van ondernemerschap en innovatie. De veelheid van instrumenten en acties worden aan een actualiteits- en markttoets onderworpen en aangepast in het kader van de publiek-private samenwerking. Regelmatig “benchmarken” met andere succesvolle regio’s draagt bij tot een optimalisatie en bijsturing van de instrumenten.
18. De Vlaamse Regering dient een actief “**retentiebeleid**” te voeren door in te zetten op het behoud van de beslissingscentra van Vlaamse ondernemingen in Vlaanderen en de reeds aanwezige buitenlandse investeerders aan te moedigen om zich verder in Vlaanderen te

verankeren en uit te breiden. Ze voert een dynamisch beleid om nieuwe duurzame investeringen aan te trekken via een met de federale overheid overlegd ontvangstloket, een doorzichtig vergunningsbeleid en aantrekkelijke stimulansen, ondersteund door een professionele meertalige dossierbegeleiding en een klantvriendelijk onthaalbeleid voor expats. Ze maakt hierbij gebruik van de clusters ontwikkeld door de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid.

19. Vlaanderen moet bijkomend inzetten op de **groeimarkten** en opnieuw voor een groter marktaandeel gaan. Het breidt zo nodig zijn buitenlandse dienstverlening uit, eventueel gekoppeld aan een grotere specialisatie (vb. logistieke en technologische attachés). Het speelt in op bijzondere nichemarkten voor Vlaamse hoogwaardige technologische of kennisintensieve producten.
20. Zoals aangegeven in Vlaanderen in Actie (VIA), zet Vlaanderen in op het vergroten van het potentieel van KMO's om internationaal te ondernemen en buitenlandse markten te exploreren. Het Vlaams agentschap voor internationaal ondernemen (Flanders Investment and Trade – FIT) ontplooit zijn instrumentarium op maat van de Vlaamse KMO's met internationale ambities. De Vlaamse economische vertegenwoordigers spenderen specifieke aandacht aan het zoeken van partnerschappen.
21. De kennisbasis over internationaal ondernemen moet worden verdiept als een noodzakelijke voorwaarde voor een effectieve economische diplomatie in samenwerking met de federale overheid. Er dienen duidelijke en pragmatische afspraken gemaakt te worden over de samenwerking met de ambassades en over de rol van de Vlaamse economische vertegenwoordigers van FIT en de federale diplomaten. Zij moeten elkaar aanvullen en versterken en een coherent complementair optreden in het buitenland betrachten.
22. De Vlaamse Regering past haar regelgevend kader tijdig aan om in te spelen op de nieuwe kansen en mogelijkheden van de **vrijmaking van de Europese dienstenmarkt**. Vlaamse troeven zoals een goede dienstverlening, meertaligheid en kwaliteit van onze dienstensector kunnen internationaal worden uitgespeeld.

23. Het Europees extern handelsbeleid en de WTO-onderhandelingen worden actief opgevolgd om hun impact op het Vlaams internationaal ondernemen goed in te schatten en te vertalen naar Vlaamse normen.
24. Een nieuw Vlaams decreet inzake wapenhandel moet rekening houden met de nieuwe Europese regelgeving voor intracommunautaire handel, de beginselen van de Wassenaar-Overeenkomst toepassen en de strijd tegen de verspreiding van (massavernietigings)wapens ondersteunen.

2.3. Ontwikkelingssamenwerking

25. Vlaanderen is een welvarende regio die solidair moet blijven met hen die het minder goed hebben. De Vlaamse Regering dient een belangrijke **budgettaire inspanning** te doen om een eigen beleid van internationale samenwerking met landen in het Zuiden verder uit te bouwen. Dit omvat een verhoging van haar bijdragen voor ontwikkelingssamenwerking om bij te dragen tot het realiseren van de 0,7 procent doelstelling die door ons land en de Europese Unie is onderschreven.
26. Na 10 jaar Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking, met een eigen minister, zou een **globale evaluatie** van de gerealiseerde meerwaarde en impact kunnen plaatsvinden teneinde het beleid bij te sturen of nieuwe beleidslijnen uit te tekenen op het vlak van onder meer: behoefte aan doorgedreven specialisatie; keuze van en samenwerking met de partnerlanden; prioritaire domeinen; valorisatie van derde en vierde pijler, complementariteit met het federale, Europese en internationale niveau en versterking van de institutionele capaciteit.
27. Op basis van deze evaluatie en de groei van het beschikbaar budget dient te worden bepaald hoe de middelen het doeltreffendst kunnen worden besteed. Hierbij moet echter steeds rekening worden gehouden met de nood aan continuïteit en voorspelbaarheid van de samenwerking. De Vlaamse Regering dient vast te houden aan een zo **geconcentreerd** mogelijk **inzetten** van haar middelen om schaafeffecten en de effectiviteit van haar optreden te vergroten. Enkel indien er veel middelen bijkomen

kan er voor een bijkomend partnerland worden gekozen. Dit dient te worden gezocht in dezelfde regio.

28. Voor Zuid-Afrika dringt zich in de nabije toekomst mogelijk een heroriëntatie op, aangezien het land binnen afzienbare tijd niet langer beschouwd zou kunnen worden als een klassiek ontwikkelingsland. In dat geval moet Vlaanderen kiezen voor een nieuwe bilaterale relatie, waarbij de opgebouwde ervaring en de bestaande banden worden gevaloriseerd. Waar mogelijk kan trilaterale samenwerking met Zuid-Afrika en andere landen van Zuidelijk Afrika verder worden uitgebouwd.
29. Vlaanderen zet zijn sterktes in bepaalde domeinen of niches (gezondheidszorg, onderwijs, milieu, KMO's, landbouw, havens ...) actief in voor de ontwikkeling van het Zuiden. Expertise, aanwezig in het brede Vlaamse middenveld, moet worden ingeschakeld en modellen ontwikkeld van publiek-private samenwerking op het vlak van noodhulp, importbegeleiding, lokaal ondernemerschap en zelfredzaamheid, uitbouw van infrastructuur, enz.
30. Vlaamse NGO's en lokale besturen dragen een belangrijk steentje bij tot de internationale samenwerking en vergroten met hun acties het draagvlak voor internationale solidariteit bij de bevolking. De Vlaamse overheid kiest voor goede **samenwerking** op het terrein en zet verder in op de gemeentelijke convenanten, sensibilisering en verruiming van het draagvlak en valoriseert de inspanningen van de vierde pijler.
31. De Belgische ontwikkelingssamenwerking moet gebaseerd zijn op overleg tussen de federale overheid en de deelstaten, waarbij Vlaanderen **complementair** optreedt.
32. Vlaanderen houdt rekening met het Europese beleidskader en schakelt zich in in de Europese Gedragscode over een efficiënte werkverdeling op het terrein. Het behoudt de **Millenniumdoelstellingen** (MDG) als richtinggevend kader en onderschrijft de principes op het gebied van eigenaarschap en correcte donorrelaties, opgenomen in de Verklaringen van Parijs (2005) en Accra (2008). Tevens dient de Vlaamse overheid zich tijdig te bezinnen over de periode 'post-2015' voor de MDG.

2.4. Toerisme

33. Toerisme is een belangrijke economische sector. De beleidsbepaling moet daarom aansluiten bij het Vlaamse economisch beleid, maar ook bij andere domeinen zoals o.m. het Vlaamse cultuurbeleid.
34. De Vlaamse Regering moet een beleid voeren voor en met de toeristische industrie en een **partnerschap** met de lokale besturen en organisaties aangaan. Ze moet inzetten op professionalisering van het toeristisch ondernemerschap, de uitbouw van sociaal en binnenlands toerisme, alsook op een verbreding van de productmatrix, een dynamische bestemmingspromotie, een kwalitatief onthaal en een optimalisatie van de infrastructuur.
35. De Vlaamse Regering moet resoluut opteren voor een verbreding van de productmatrix. De kunststeden, de kust en de groene regio's zijn sterke producten, maar Vlaanderen omvat in zijn diversiteit meer **troeven** dan deze drie. Nieuwe producten dienen te worden ontwikkeld (vb. toerisme gekoppeld aan het wereldoorlogerfgoed, gastronomie, muziekfestivals, enz.) en **Brussel** moet actief worden meegenomen in de promotie van Vlaanderen als aantrekkelijke toegangspoort tot het Europees continent. Vlaanderen moet steeds meer "de lounge area" van Brussel worden.
36. Vlaanderen moet inzetten op het uitbouwen van een goede onthaalstructuur voor congres- en leisure toerisme, waarbij de troeven die Vlaanderen te bieden heeft maximaal worden uitgespeeld om internationale gasten uit te nodigen tot een verlengd verblijf in Vlaanderen. Dit biedt de kans aan internationale bezoekers om kennis te maken met het innovatieve, moderne en open karakter van Vlaanderen.
37. Toerisme Vlaanderen wordt uitgebouwd tot een performante organisatie. De nadruk moet worden gelegd op samenwerking en informatie-uitwisseling met de sector en het vermarkten van het Vlaams toeristisch product op basis van een strategisch beleidsplan gericht op het aantrekken van toeristen. Dit moet gebeuren door een **dynamische bestemmingspromotie** en het aantrekken van toeristen uit nieuwe groeimarkten ter ondersteuning en inspelend op de acties van provinciale

en lokale overheden, alsook door middel van publiek-private samenwerkingsformules.

38. Specifieke **doelgroepen** worden op een creatieve en aantrekkelijke wijze aangetrokken en overtuigd om naar Vlaanderen te komen. Het netwerk van buitenlandkantoren wordt versterkt en uitgebreid naar de interessantste groeimarkten. De samenwerking met de andere Vlaamse vertegenwoordigers in het buitenland en met de ambassades wordt gestimuleerd.
39. Vlaanderen moet, met het oog op het aantrekken van toeristen, inzetten op een betere **bereikbaarheid** via de (regionale) luchthavens en spoorverbindingen. De promotie via deze toegangspoorten zoals o.m. op de nationale luchthaven moet worden uitgebreid.
40. Het gevoelig verminderen van EU-financiering voor regionale ontwikkeling voor de uitbouw van de toeristische infrastructuur in de volgende EU-programmeringsperiode dient tijdig opgevangen te worden door extra Vlaamse **investeringen** voor de uitbouw van de toeristische infrastructuur, met aandacht voor lokale en sociale tewerkstelling en duurzame plattelandsontwikkeling.

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen:

- 1° Voorzitter: Prof. dr. Jan Wouters (*gewoon hoogleraar internationaal en Europees recht, KULeuven*)
- 2° Dirk Rochtus (*docent internationale politiek, Lessius Hogeschool*)
- 3° Hans De Belder (*oud-diplomaat*)
- 4° Jean Bossuyt (*hoofd strategie European Centre for Development Policy Management Maastricht*)
- 5° Leo Sleuwaegen (*gewoon hoogleraar bedrijfseconomie en strategie, KULeuven en Vlerick Leuven Gent Management School*)
- 6° Kim Van der Borgh (*docent internationaal handelsrecht en handelspolitiek, VUB*)
- 7° Karl Verlinden (*gedelegeerd bestuurder Qualiphar*)
- 8° Luc Vandenbroucke (*Senior Executive Vice President, Barco*)
- 9° Hilde Plas (*stafmedewerker VVSG*)
- 10° Johan De Meester (*zaakvoerder Viking Reizen*)
- 11° Els Dirix (*ABVV*)
- 12° Jessie Van Couwenberghe (*ACV*)
- 13° Geert Eggermont (*UNIZO*)
- 14° Anneliese Daelemans (*Voka-Vlaams Economisch Verbond*)
- 15° Koen Detavernier (*11.11.11.*)¹
- 16° Gijs Justaert (*Wereldsolidariteit*)²
- 17° Milan Rutten (*FOS, BTC-bestuur*)
- 18° Jean Reynaert (*Coprogram*)
- 19° Luc Glorieux (*Afgevaardigd bestuurder B.A.A.V.*)
- 20° Jan Van Steen (*directeur Omnia*)

Secretariaat: Freddy Evens (*secretaris*)
 Eva Haeverans (*beleidsmedewerker*)
 Roos Van de Cruys (*beleidsmedewerker*)
 Charlotte Verroens (*administratief deskundige*)

¹ Plaatsvervanger Els Hertogen

² Plaatsvervanger Ann De Jonghe

Colofon

Samenstelling:

SARiV

Freddy Evens (Secretaris)

Eva Haeverans, Roos Van de Cruys

Boudewijnlaan 30 bus 81

1000 Brussel

www.sariv.be

02 553 01 81

Verantwoordelijke uitgever:

Jan Wouters, voorzitter Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

Lay-out:

Roos Van de Cruys

Druk:

Agentschap voor Facilitair Management

Depotnummer:

D/2009/3241/159